

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisliiton 25-vuotispäivän muistoksi, ilmestyy Astoriassa, Ore., joka tilailee The Western Workmen's Pub. Co:n kustantamana.

TILAUSHINNAT YHDYSVALTOIHIN
1 vuosikerta \$1.00, puoli vuotta 60c
CANADAAN
1 vuosikerta \$1.25, puoli vuotta 75c
SUOMEN
1 vuosikerta \$1.50, puoli vuotta 80c

TOVERITAR
BOX 99 ASTORIA, ORE.

Entered as second-class matter July 18th, 1911, at the Post Office at Astoria, Oregon, Under the Act of March 3rd, 1879.

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE.)

SUBSCRIPTION RATES

IN THE UNITED STATES:

One year \$1.00, 6 months 60c

IN CANADA:

One year \$1.25, 6 months 75c

IN FOREIGN COUNTRIES:

One year \$1.50, 6 months 80c

Advertising rates 50c per inch per insertion. Huoneisto sijaitsee 10:n ja Duane ka-
tuksen kulmassa. Puhelin 365.
Ilmoitushinta 50 senttiä tuumalla kerran.
Käsitöiden hinnat \$1.00 ensimmäisellä tuu-
malla ja 50 senttiä jokaisella seuraavalla luvalla.

TOIMITUS:

Maiju Nurmi.

Box 99, Astoria, Oregon.

FORT BRAGG, CAL.

Mereltä puhaltava pohjois-
tuuli häiritse vappujuhlaviettoam-
me, vaan siltikin onnistui juhla
4 viin. Vappujuhlamerkit, joita
lattiin satasten kappaletta, meni-
vät kuin kuumille kiville. Pan-
nampas muistiin, että ensi vuon-
na tilataan enempi, sillä kukaan
ei haluaisi jäädä ilman vappu-
merkkiä. Juhlissa selosteli Karl
Marxin elämäkertaa ja hänen
suurta elämäntyötään Mandi
Fräki. Vappujuhlan merkitystä
selosteli F. Mäkelä. Samalla
hän teki katsauksen meihin
työläisjoukkoihin, joissa sanotaan
ilmenevän luokkavihaa ja luokka-
tuntumusta. Paikallaan on tehdä-
sen katsaus juuri tähän kohtaan,
sillä on työläisiä, jotka omaavat
suurta luokkavihaa, vaan ei-
vät omaa luokkaintumusta. Luok-
kaintumusta puuttuu niiltä, jot-
ka eivät tunne luokka-asemaansa
niin selvästi, että kuuluisivat
ilmeisesti työväen järjestöihin ja

niiden toimintaan. Luokkatun-
tusta omaava henkilö ei voi
kuulla mihinkään muuhun kuin
työväenjärjestöihin ja siellä aino-
astaan hän viihtyy ja toimii, ei
missään muualla. Toverijoukko
on hänen ainoa viihdyke- ja toi-
mintapaikkansa. Suositellen tule-
vaisuudessa otettavaksi keskuste-
luskokouksissa keskusteltäväksi:
Miten ilmenee meissä luokka-
tuntemus? Tästä olisi suurta op-
pia meille kaikille.

Toverillisuutta lietsoi Budding
Creek'in toverien osanotto näihin
vappujuhlisiin, siellä he suoritti-
vat ohjelmaa ja tekivät käyttä-
nöllistään työtä Fort Braggin
toverien mukana. Tämä oli ehkä
alkusoittoa tulevia yhteisiä kesä-
juhlia varten. Yhteistoimintaa
me tarvitsemekin.

Neulomaseuran naiset yllätti-
vät saman päivän illalla iltama-
vieraat. Pitivät näkökäs vapaat
ilmat, joihin naiset toivat kuk-
kia myytäväksi. Ohjelmaa olivat
varanneet, joten iltamissa olo
tuntui kuin teatterissa ainakin.
Siellä nuoret tytöt lausivat ru-
noja, soittelivat ja kupletin, sa-
maten kuin kertomuksenkkin, oli-
vat lisäksi varanneet. Näytöskap-
pale "Pahassa pulassa" oli haus-
kuutta luova. Aino Valey lauloi
Marseljeesin, josta lausumme
Thomas Carlylen sanat: "Marsel-
jeesin sävelet saavat veren ihmis-
ten suonissa kiehumään ja koko-
naiset armeijat ja kansanjoukot
laulavat sitä kyyneleisin ja sa-
malla liekehtivän silmiin ja ur-
hoollisin mielin, joka ei pelkää
kuolemaa, hirmuvallaita eikä pa-
holaisia." Nyt juuri Vappuna ja
Marxin juhlanä tuntuu tämä lau-
lu tällaiselta.

Yleisöä iltamiin oli saapunut
lukuista joukko, jotka palkitsivat
naisten toiminnan 50.00 dollaril-
la. Fort Braggin on suuri jouk-
ko työläisiä, jotka todella uhraa-
vat yhteistoimintaan suuria sum-
mia innoitunein mielin. Tällaisep
yksimielisyyden tukemana on toi-
mintaa innoitavää ja ylentävää. Tä-
hän joukkoon kuulussa tuntee

itsensä onnelliseksi ja tyydyte-
tyksi. Mieli innoituu ja ylenee.
Vaihdelleessamme mielipiteitä,
suorittaessamme ohjelmaa, koko-
ontuossamme yhteisiin koko-
uksiin, toimissamme yhdessä
eri tilaisuuksissa, ollessamme yh-
dessä iltamatilaisuuksissa y. m.,
kasvaa meistä uuden ajan naisia
ja miehiä, sellaisia, jotka seura-
vat aikaansa, tahtovat kehittyä
ajan mukana, tulla tietoiseksi a-
jan uusista riennoista ja opeista.
Kulkea kohti tulevaisuutta, katse
tähdittyinä kauas valoisaan, oike-
udelliseen elämään. Me emme
enää tuudita itseämme vanhan-
ajan kuluneissa asioissa ja mieli-
piteissä. Me tahdomme kasvaa
kehityksen ja ajan vaatimusten
mukana.

Osastomme jäsenmäärä ja meil-
le myötätuntoinen joukko ohjin
kasvanut viime aikoina, joka to-
distaa työväen nousua ja herää-
mistä. Ihmiset eivät tyydy enää
huutu silmillä kulkemaan, vaan
avoimin katsein he tahtovat itse
katsoa elämää. Ei kukaan tahdo
enää olla uinuva työläinen, vaan
täysin selvillä olevä. Siis kehi-
tyksen pakosta ihmiset tulevat
mukamme, joille me löyämme to-
verin kättä.

Yksi joukosta.

ROCKY MOUNTAIN HOUSE,
ALTA., CAN.

Sain juuri käsiini Toverittaren
Vappu-numeron, josta luin useita
paikkakuntakirjeistä niistä hauskoi-
sta juhlista joita itsekussakin osas-
tossa Vappuna ajetaan panna toi-
meen. Tulipa mielen oikein sumu-
seksi, kun ei täällä meidän Kurja-
lassa ole osaston talolta minkään-
laista vappujuhlaa pantu toimeen.

Näytelmäseuramme meni Ekvillean
vierailunäyttämömatkalle. He näyte-
livät kaksi kappaletta: "Naimahu-
lja" ja "Metsän novessa," jotka ovat
näytelty jo täällä.

Naistenpäivän vietosta, vaikka se
onkin vanha juttu jo, mainitsen, että
vietimme sitä täällä kuten muual-
la. Ohjelmana oli kappale "Naima-
hulluja", runoja, kertomuksia, laulu-
ja alkuisilla ja lapsilla. Läpin su-
rittivat ohjelmansa kiitettävään hyvin,
joten toivon heiltä sitä usein saata-
van iltamillamme.

Tulhan se kevät vihdoin tännekin.
Kylvönteossa puhataan.

Knapan Akka ylistää paikkakun-
taansa, kuinka se on puhdas juoruis-
ta, mutta lyönpä vetoa vanhat navet-
takenkäni, ettei meidän perukka huo-
nompi ole. Osaston toiminta vie kal-
ken joutoajkamme, niin ettemme jou-
da juorullemaan ja pieni toisten ar-
vostelu ei mitään haittaa. Muuten
emme ole varsin niin yksikertaisia,
että nuo pikku arvostelut tulisivat ta-
kaisin aivan samanlaisina, aina ne
vähän paranee, sen mukaan, miten
kukin niitä näkee parhaaksi parantaa.
Terveisiä kaikille.

Tov. Kurjalan tuumuu.

PUDDING CREEK, CAL.

Osastomme toiminta on ollut hyvin
hillaista koko talven ja keviän ajan.
Huvittilaisuksiakaan ei ole saatu on-
nistumaan, vaikka on joskus yritetty
Työkokoukset meillä on säännöllisesti
joka kahden viikon perästä. Ne
ovat toisinaan oikein vilkasta lautaa,
kun keskustellaan osaston toimintaa
koskevista asioista. Viime aikoina on
meille antanut suurta päänavaa ky-
symys, että voidaanko esittää näy-
töskappale kesäjuhilla Fort Bragissa.
Viime kokouksessa se asia päättyi
sitte, että ei voida esintyä näytös-
kappaleella kun meillä ei ole tarpeek-
si näyttelijöitä.

Fort Braggin s. s. osastolla oli vuo-
sijuhla huhtik. 27 p. Juhlat olivat ar-
vokkaita ja hyvin onnistuneet. Sen o-
sotti ensiksi suuri sisällöllinen ja
selvästi laadittu tili- ja toimintaker-
tomus. Siihen oli uhrattu paljon ai-
kaa, joka kysyy heikoksi voimia. Näy-
töskappale myöskin esitettiin hyvin.
Täytyy tunnustaa, että Fort Braggin-
sa on hyviä näyttelijöitä. Heistä
tulee ennenpitkää taitellijoita sillä
alalla, vaikka ensi palkinnon Fort
Braggin näytelmäseura saiikin viime
vuotisissa valtiomme kesäjuhilla.

Vappujuhlaa vietettiin tunnelin
päällä toukok. 5 p. Naapuriosastot
Fort Braggin ja Pudding Creekin to-
verit juhlivat kerran kahden yhdessä.
Me kantofarmarit jätimme hevoskonit ko-
tiin työnhuolaa viettämään ja ottaa
tuota hyrryttelime automobilleillä.
Juhla muodostuikin oikein mieltä-
ylentäväksi. Yleisöä oli saapunut koko
paikan ja ohjelmaa oli myöskin. Ens-
immäisenä puhujana esiintyi tov. Mandi
Fräki. Hän selosti hyvin kauniisti
Karl Marxin elämäntyötä. Siinä olisi
ollut kuunneltavaa niillekin, jotka ul-
kona mellaavat. Toisena puhujana
esiintyi Frank Mäkelä. Hän puhui Va-
pua merkityksestä työnhuolana.

No, niin, naapuriosaston ja meidän
osaston välillä toivon tien lyhenevän
että molemmilta puolin alkaisi se
suloihen vuorovaikutus ja yhteisym-
märrys, sillä yksimielisyys on voimaa
Kantofarmarien puolesta. E. S.

KATSAUKSIA

Preussilaisuutta.

(This translation filed with the Postmaster
at Astoria, Ore., May 14, 1918, as required
by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

Preussilaisesta amerikkalaisuudeksi
muuttaneen eräs seattlelainen rouva ni-
oittaa sitä käsityskantaa, mitä eräs
Seattlen isänmaallisuutta edustava
puhevaltuutushenkilö sanoo julkisessa
keskustelussa, kun häntä haastettiin
luulemaan eristä kuuluisaa naispu-
hujaa: "Nuo ihmiset, jotka koettavat
esittää aina jotakin uutta, tekevät
minut aivan sairaaksi. Naiset kuulu-
vat kotiin ja heidän pitäisi pysyä
syrjässä muista asioista. Nyt sodan
ajalla heidän tulee mennä työhön
niine niissä heitä tarvitaan ja kun
miehet tulevat takaisin rintamalta,
saavat naiset mennä kotiin ja pysyä
siellä. Kaikki nämä uudet lait ja te-
vät häiritsevät liike-elämää ja teke-
vät minut sairaaksi. Tämä on tar-
villinen matkan suurimman armeijan
ja suurimman laivaston ja naisin,
jotka ovat kotona ja synnyttävät uo-
nia sotilaita."

Tuon "todellista demokratia" es-
dustavan herran lauseet eivät juuri
sovaa usaystä. Ne kuvaavat täydel-
lästi kapitalistista käsitystä naisten
oikeuksista ihmisinä ja kansalais-
ina. Nyt kyllä vedotaan naisiin ihmisi-
nä ja kansalaisina, kun tarvi-
taan heidänkin kaikki uhrautumisensa
ja työvoimansa, mutta nuo nimet

tykset ovat vain verhoa todellisuudelle.
Kaikki mikä loukkaa kapitalistien
liike-elämää, on nykyiselle järjestel-
mälle hyödyttömiä. Jos naiset tahto-
vat äänioikeutensa palkkioksi sodan
ajalla tekemistään uhrauksista, he
elävät sitä saa, jos se vain loukkaa
liike-elämän etuja. Kapitalistien kä-
sitys naisen asemasta yhteiskunnas-
sa on: tehdä mahdollisimman hal-
valla työtä, synnyttää lapsia halpaa
lapsityötä varten ja armeijoita varten
ja täyttää prostituutiolonlaitokset hu-
vittelua varten. — Mikä ihana asema
meillä on jos vain haluamme sen pi-
tää! Kulkahan paljon se loukkaasi
"naisellisuuttamme" jos alkaisimme
pyrkimään pois tuollaisesta asemasta
ja ryhtyisimme luokkataistelun kau-
ta kumoamaan sellaista järjestelmää,
missä olemme työhukan ja siitos-
elämän asemassa.

Kultaisen riistoaajan murenia

ovat Chicagon telefontyöntekijän ja-
kaneet työläisliitteen. Tämän kuun al-
lussa kohotettiin telefontyöntekijien
palkkoja kymmenellä prosentilla. Yhtiön
viime vuoden tilikirjat osoittavat
sen tulojen olleen entisestä mel-
kein kaksinkertaisen.

Samaa näyttävät työnantajat muu-
allakin tekemän, nim. nostavat työläis-
ten palkkoja muutamalla sentillä päivä-
viä koiden, etteivät vain työläiset
yrityksistä järjestymisen kautta vaat-
imaan palkkojen yleennyttä. Onhan
kokeemus osoittanut heille, että työläi-
set voidaan niin helposti marata tyy-

tyväiseksi pienillä lisä murenilia. Kun
isännätkin kerran itse nostavat palk-
koja, niin kukapa kehtaisikaan olla
niin hävytön, että rupeaisi vielä e-
nempiä vaatimaan. Työläisjoukkojen
pieni yleennys ei läheskään vastaa hui-
maavaa elinkustannusten kohoamista.

Naisia otetaan töihin hiilikaivoksiin.

United Mine Workers union on nost-
annut järjän protestin Coaldale Pa.
hiilikaivosta vastaan siitä, että ne ovat
palkanneet tyttöjä hiilikaivoksiinsa
samalla aikaa kun useita tuhansia
kivihienkaivajia on työttömiä. Yksis-
tään West Virginiassa on puolitoista
tuhatta hiilikaivajaa työttömiä ja
heidän perheensä nälkäisiä ja pui-
teessa. Työvoiman puute ei pakota
työnantajia palkkaamaan naisia mies-
ten töihin. Heillä on hyvä tilaistus
käyttää erikoistilannetta ja isännät-
luontta verhoon, saadakseen järjes-
tymättömiä työvoimaa, jota voi mielin
määrin riisästä ja joiden avulla voi
sitten polkea alas miesten palkat, joi-
ta he ovat vuosikymmenien ajalla la-
koilla ja mailla keinoilla kohottaneet
sihenkään asteeseen, missä ne nyt
ovat. — Amerikan järjestyneet työ-
läiset ovat pelänneet ennen keltaisen
työvoiman — naislaisten — polkevan
ainoiten pitkäikäisellä talusteluilla ko-
hottamia palkkoja, vaan näyttää, että
suurempi vaara kuin järkeistä tai
kivimäisistä onkaan — on oman meän
järjestymättömyydestä naisista, jotka
ovat valmiit tekemään miesten työt
pienemmällä palkalla.

Ko-operatiivinen pesulaitos pesulaitos

työläisten

palkkojen kohottajana Seattlessa.
Muutama vuosi sitten saivat Seattlen
pesulaitoksissa työskentelevät tytöt
\$5.00 viikolta ja siitä ylöspäin. Kol-
matta vuotta on ko-operatiivinen
pesulaitos harjoittanut liikettä, samalla
toimien sen alan naisten järjestäjänä
ja palkkojen kohottajana. Viime kesä-
kuisen pesulaitostyöläisten lakon sel-
käränsä on juuri tämä ko-operatiiv-
tinen pesulaitos ja lakon seurauksena
on, että Seattlen pesulaitoksissa ei
missään makseta naisille alle \$10.00
viikolta. Niissä maksetaan 18:sta dol-
larin asti viikolta, siis enempi
kun monessa muussa kaupungissa.

Tämän ko-operatiivisen pesulaitok-
sen liike on vaurastunut nopeasti sit-
ten kun se kerran pääsi alkuun. Ens-
immäisellä viikolla sen liikevaihto oli
\$188.00. Nyt se on yli \$2,000. Neljä-
toista autoa tarvitaan kokoamaan ja
viemään sen viikon tötöä. Pesulaitos
perustettiin alkuaan sitä varten, että
pesulaitostyöläisten oloja voitaisiin
parantaa, sen alan työläisliit järjestää
ja palkkoja ylentää ja siinä on jonkun
verran onnistuttu.

Osuustoimintaliikkeestä Japanissa.

Japanissa on 5,000 ko-operatiivista
yhdistystä, joista 2,000 on luottoyhti-
distystä. Vuonna 1909 siellä oli ainoas-
taan seitsemänkymmentä osuuskuntaa,
joten osuustoimintaliike on hyvin no-
peasti edistynyt. Nykyinen osuuskun-
tien yhteinen jäsenmäärä on yli puo-
len miljoonan.